

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण
प्रशासन सेवा अन्तर्गत कानून समूहको सहायक निर्देशक पदको
आन्तरिक तथा खुला प्रतियोगिताको लिखित परिक्षाको
पाठ्यक्रम, २०६५

लिखित परीक्षा

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	अंक भार	समय
प्रथम पत्र	सामान्य ज्ञान र दूरसञ्चार सम्बन्धी (सबै सेवाको लागि)	१००	वस्तुगत बहुउत्तर छोटो उत्तर लामो उत्तर	१ X ३० = ३० ४ X १० = ४० १० X ३ = ३०	३ घण्टा
द्वितीय पत्र	कानून विषयसंग सम्बन्धी (सामान्य विषय)	१००	विषयगत समस्या समाधान	८X १० = ८० १X २० = २०	३ घण्टा
तृतीय पत्र	सेवा सम्बन्धी (ऐन, नियम र नीति सम्बन्धी विषय)	१००	विषयगत समस्या समाधान	८X १० = ८० १X २० = २०	३ घण्टा

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा अंग्रेजी वा नेपाली अथवा अंग्रेजी र नेपाली दुवै हुन सक्नेछ।
२. यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने र सबै क्षेत्रलाई समेट्नु पर्नेछ।
३. विषयगत प्रश्नहरूको स्वरूप निम्नानुसार हुन सक्नेछ :
 - ३.१ लामो उत्तर दिने १० अङ्कका पूरा प्रश्नहरू सोध्न सकिनेछ।
 - ३.२ एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ।
४. समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ:
 - (क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
 - (ख) दोश्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
 - (ग) तेश्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
 - (घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ठोस तरिका
५. यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ (तीन) महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा रहेको सम्झनु पर्दछ।
६. यस भन्दा अगाडि लागू भएका माथि उल्लिखित सेवा, समूह, उपसमूहहरूका पाठ्यक्रमहरू खारेज गरिएका छन्।
७. पाठ्यक्रम लागू मिति: २०६५।३।..... देखि लागू हुनेछ।

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण
प्रशासन सेवा अन्तर्गत कानून समूहको सहायक निर्देशक पदको
आन्तरिक तथा खुला प्रतियोगिता लिखित परिक्षाको
पाठ्यक्रम, २०६५

द्वितीय पत्र:	पूर्णाङ्क १००
१. <u>संवैधानिक कानूनको विकास</u>	१०
१.१ संविधानवाद र संवैधानिक कानूनको विकास	
१.२ नेपालमा संवैधानिक कानून	
२. <u>कानूनका सामान्य सिद्धान्तहरू</u>	१०
२.१ कानूनको शासनसम्बन्धी सिद्धान्त	
२.२ शक्ति सन्तुलन तथा शक्ति पृथकीकरणसम्बन्धी सिद्धान्त	
२.३ प्राकृतिक न्यायसम्बन्धी सिद्धान्त	
२.४ फौजदारी न्यायसम्बन्धी सिद्धान्त	
२.५ दण्डसम्बन्धी सिद्धान्त	
२.६ कानून व्याख्यासम्बन्धी सिद्धान्त	
२.७ नजिरसम्बन्धी सिद्धान्त	
३. <u>नेपालको न्याय प्रशासन</u>	१०
३.१ नेपालको न्याय प्रशासनको विकासक्रम	
३.२ न्याय प्रशासन	
३.२.१ देवानी न्याय प्रशासन	
३.२.२ फौजदारी न्याय प्रशासन	
३.३ अदालतको संगठन र क्षेत्राधिकार	
३.३.१ अदालतको संगठनात्मक स्वरूप	
३.३.२ अदालतको शुरु अधिकारक्षेत्र	
३.३.३ अदालतको पुनरावेदकीय अधिकार क्षेत्र	
३.३.४ अदालतको असाधारण अधिकार क्षेत्र	
३.४ न्यायाधिकरण र अर्ध न्यायिक निकाय	
३.५ न्यायिक सक्रियतावाद	
३.६ सार्वजनिक सरोकारका विवाद	
३.७ अदालत व्यवस्थापन	
३.८ बहस व्यवस्थापन र बहसकला	

३.९ कानूनी राय

४. <u>कार्यविधि कानून</u>	१०
४.१ देवानी कार्यविधि	
४.२ फौजदारी कार्यविधि	
४.३ विशेष कार्यविधि	
४.४ संक्षिप्त कार्यविधि	
५. अन्तर्राष्ट्रिय कानूनका सिद्धान्तहरू	१०
५.१ सन्धी सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय मान्यताहरू	
५.२ भूपरिवेष्ठित राष्ट्रको अधिकार	
५.३ मानव अधिकारको आधारभूत सिद्धान्त	
५.४ बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय कानून	
५.५ अन्तर्राष्ट्रिय ठेक्कापट्टा	
५.६ विश्व व्यापार संघका कानूनी मान्यताहरू (सामान्य जानकारी)	
५.७ निजी अन्तर्राष्ट्रिय कानूनका आधारभूत मान्यताहरू (अवधारणागत जानकारी)	
६. <u>प्रशासनिक कानून</u>	१०
६.१ प्रशासनिक कानूनको सामान्य परिचय	
६.२ प्रशासनिक कार्यको न्यायिक नियन्त्रण	
६.३ प्रत्यायोजित व्यवस्थापन	
६.४ आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी कानून	
६.४.१ आर्थिक प्रशासनका सिद्धान्तहरू	
६.४.२ आर्थिक अनुशासन र बेरुजु फछ्यौट	
७. <u>संगठीत सुशासन तथा व्यापार व्यवसायसम्बन्धी सिद्धान्तहरू</u>	१०
७.१ व्यवस्थापनको अवधारणा र सिद्धान्त (नेतृत्व, उत्प्रेरणा, निर्णय प्रकृया, समन्वय, नियन्त्रण, परिवर्तन व्यवस्थापन, वार्ता)	
७.२ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली	
७.३ उपभोक्ता संरक्षणसम्बन्धी कानूनी सिद्धान्त	
७.३.१ उपभोक्ता हित सम्बन्धी कानून	
७.३.२ उपभोक्ता हित संरक्षणमा न्यायपालिकाको भूमिका	
७.४ करारसम्बन्धी सिद्धान्त	
७.५ प्रतिस्पर्धासम्बन्धी कानूनी सिद्धान्त र यसको प्रयोग	
७.६. निजीकरण, व्यवसायीकरण र उदारीकरण	
८. <u>दूरसञ्चार क्षेत्र र त्यसको विकास</u>	१०
८.१ दूरसञ्चार नीति र यसका विशेषताहरू	
८.२. नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणसम्बन्धी ज्ञान	
८.२.१ वर्तमान संगठन	
८.२.२ स्वायत्तता र नियमन	
८.२.३ मानव संसाधन विकास	

- द.२.४ नवोदित चुनौतिहरु
- द.२.५ वृत्ति विकास
- द.२.६ निरीक्षण
- द.३. दूरसञ्चार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरु बारेको जानकारी ।
- द.४. नेपालमा दूरसञ्चार क्षेत्रको विकास र यसमा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरुको भूमिका
- द.५. सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको दिर्घकालिन नीति, २०५९ र सूचना प्रविधि नीति, २०५७ ।

९. समस्या समाधान

२०

माथिको विषयहरुबाट विषयगत प्रश्नहरु १० वटा सोधिनेछ जसबाट ८ वटा प्रश्नको उत्तर दिनु पर्नेछ, र समस्या समाधान गर्ने २० अंकका प्रश्न २ वटा सोधिने छ र एउटाको उत्तर दिनु पर्नेछ ।

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण
प्रशासन सेवा अन्तर्गत कानून समूहको सहायक निर्देशक पदको
आन्तरिक तथा खुला प्रतियोगिताको लिखित परिक्षाको
पाठ्यक्रम, २०६५

तृतीय पत्र : <u>सेवा सम्बन्धी (कानून समूहका लागि)</u>	पूर्णाङ्क	१००
१. संविधान तथा कानूनी सिद्धान्तहरु	१०	
(क) संवैधानिक कानून, त्यसको विकास र नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ ।		
(ख) कानूनी राज्यको अवधारण, अर्थ र महत्व ।		
(ग) प्रकृतिक न्याय र प्राङ्गन्यायका सिद्धान्तहरु ।		
(घ) रिट एवं नजीरसम्बन्धी सैद्धान्तिक र व्यवहारिक ज्ञान ।		
(ङ) दण्डका सिद्धान्तहरु ।		
२. कानून निर्माण प्रकृया, विधेयकको तर्जुमा र कानूनी रायसम्बन्धी सैद्धान्तिक एवं व्यवहारिक ज्ञान ।	५	
३. नेपालको न्याय प्रशासनसम्बन्धी देहायका कानूनहरुको ज्ञान:	१०	
(क) न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ ।		
(ख) सर्वोच्च अदालत ऐन, २०४८ र नियमावली २०४९ ।		
(ग) सरकारी मुद्दा सम्बन्धी ऐन, २०४९ र नियमावली २०५० ।		
(घ) कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१० ।		
(ङ) पुनरावेदन तथा जिल्ला अदालत नियमावली, २०५० ।		
(च) प्रमाण ऐन, २०३१ ।		
(झ) संक्षिप्त कार्यविधि ऐन, २०२८ ।		
(ञ) विशेष अदालत ऐन, २०५९ ।		
४. संगठीत सुशासन तथा व्यापार व्यवसायसम्बन्धी देहायका कानूनहरुको ज्ञान:	१५	
(क) करार सम्बन्धी ऐन, २०५६ ।		
(ख) कम्पनी ऐन, २०५८ ।		
(ग) मध्यस्थता ऐन, २०५५ ।		
(घ) निजिकरण ऐन, २०५० ।		
(ङ) औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९ ।		
(च) उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०५४ ।		
(छ) विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०४९ ।		
(ज) विद्युतीय (इलेक्ट्रोनिक) कारोवार ऐन, २०६३ ।		
(झ) प्रतिस्पर्धा प्रवर्धन तथा बजार संरक्षण ऐन, २०६३ ।		
(ञ) प्रतिलिपि अधिकार ऐन, २०५९ ।		

- (ट) पेटेण्ट, डिजाईन तथा ट्रेडमार्क सम्बन्धी ऐन, २०२३ ।
 (ठ) पूर्वाधार संरचनामा नीजि लगानी सम्बन्धी ऐन, २०६३ ।
 (ड) श्रम ऐन, २०४८ तथा श्रम नियमावली, २०४८ ।
५. प्रशासन र भ्रष्टाचार निवारण सम्बन्धी देहायका कानूनहरुको ज्ञान १०
 (क) अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८ ।
 (ख) भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ ।
 (ग) निजामती सेवा ऐन, २०४९ ।
 (घ) प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०१३ ।
 (ङ) सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ ।
 (च) आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ र सो अन्तर्गत बनेका नियमहरु ।
 (छ) सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ ।
६. सञ्चारसम्बन्धी देहायका कानूनहरुको ज्ञान: १०
 (क) दूरसञ्चार ऐन, २०५३ र दूरसञ्चार नियमावली २०५४ ।
 (ख) सञ्चार संस्थान ऐन, २०२८ ।
 (ग) राष्ट्रिय प्रसारण ऐन, २०४९ ।
 (घ) रेडियो ऐन, २०१४ ।
 (ङ) नेपाल दूरसंचार प्राधिकरणको आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६४ र नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण (कर्मचारीको सेवाका शर्त सम्बन्धी) विनियमावली, २०६४ ।
७. मुलुकी ऐन, २०२० का देहायका महलहरु १०
 (क) अदालती बन्दोवस्तको महल ।
 (ख) दण्ड सजायको महल ।
 (ग) कागज जाचको महल ।
 (घ) लेनदेन व्यवहारको महल ।
 (ङ) रजिष्ट्रेशनको महल ।
 (च) किरते कागजको महल ।
८. देहायका अन्तर्राष्ट्रिय संघ, सन्धि तथा सम्झौताहरुको ज्ञान: १०
 (क) विश्व दूरसञ्चार संघ सम्बन्धी जानकारी ।
 (ख) विश्व व्यापार संगठनसम्बन्धी जानकारी ।
 (ग) दूरसञ्चार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता, प्रोटोकल, घोषणा एवं कार्ययोजना ।

९. समस्या समाधान २०

माथिको विषयहरुबाट विषयगत प्रश्नहरु १० वटा सोधिनेछ जसबाट ८ वटा प्रश्नको उत्तर दिनु पर्नेछ, र समस्या समाधान गर्ने २० अंकका प्रश्न २ वटा सोधिने छ र एउटाको उत्तर दिनु पर्नेछ ।